

SOCIALE MADKLUBBER I SKÆVE BOLIGER

Evaluering af projekt Livsglæde i skæve boliger

WeShelter
Socialt arbejde siden 1893

KAB

Med støtte fra
TrygFonden

Projekt Livsglæde i skæve boliger er et samarbejdsprojekt mellem KAB, Københavns Kommune og WeShelter | 2022-2024

Evalueringsrapporten er udarbejdet af WeShelter 2024.

WeShelter - Fonden Missionen blandt Hjemløse
Gl. Køge Landevej 137
2500 Valby | www.weshelter.dk

Pernille Malberg Dyg, lektor og Ph.d. ved Københavns Professionshøjskole, har udarbejdet rapportens kapitel 3: Socialgastronomi – Måltidet som social løftestang.

Projekt Livsglæde i skæve boliger er finansieret af TrygFonden med en bevilling på 1.400.000 kr

Materialets udførelse, indhold og resultater er alene forfatterens ansvar. De vurderinger og synspunkter, der fremgår af materialet, er forfatterens egne og deles ikke nødvendigvis af TrygFonden.

Med støtte fra
TrygFonden

Grafisk opsætning
Sesil Knage | www.sesilknage.dk

Foto
Lars Bertelsen
Ro Slotø

EN STOR TAK TIL...

TrygFonden

Alle de frivillige, der har gjort de sociale madklubber mulige

Projektets følgegruppe for fagligt skarpe bidrag og nysgerrige spørgsmål:

- Christine E. Swane, direktør i Fonden Ensomme Gamles Værn
- Pernille Malberg Dyg, lektor og projektleder, Københavns Professionshøjskole
- Charlotte Siiger, lektor, Københavns Professionshøjskole
- Sigrid Trier Grønfeldt, analytiker i VIVE
- Georgie Børsting, underviser og projektleder

INDHOLD

Forord	4
Rapportens formål & læsevejledning	5
Resumé.....	6
Kapitel 1: Indledning og rammesætning for projekt Livsglæde i skæve boliger	7
Kapitel 2: Datakilder og metoder	10
Kapitel 3: Socialgastronomi – Måltidet som social løftestang.....	12
Kapitel 4: Bedre trivsel og styrket fællesskab	14
Kapitel 5: Ejerskab, samarbejde og klare roller styrker de sociale madklubber	20
Kapitel 6: Sociale madklubber kræver koordinering, samarbejde og robust organisering	24

FORORD

LIVSGLÆDE I SKÆVE BOLIGER

”Der er et stort ensomhedsproblem herude. Jeg tror også, der er et stort ønske om at være sammen om noget andet end det, der ellers fylder i ens hverdag”

Sådan lyder ordene fra en af de sociale viceværter, som har været med til at etablere en social madklub i skæve boliger i København som en del af projektet Livsglæde i skæve boliger.

Citatet fra den sociale vicevært beskriver med få ord formålet med hele projektet, som denne rapport præsenterer en evaluering af. Nemlig at reducere ensomhed og social isolation blandt socialt udsatte mennesker ved at skabe inkluderende og positive fællesskaber med et godt måltid mad som omdrejningspunkt.

Ensomhed er et alvorligt samfundsproblem i Danmark. Og for beboerne i de skæve boliger i København er det et stort hverdagsproblem.

Beboere i skæve boliger er nogle af de mest udsatte mennesker i vores samfund. Mange flytter ind i skæve boliger med en kuffert fyldt med brudte relationer og komplekse sociale problemer, som gør det svært at bygge nye relationer på egen hånd, hvilket gør, at de ofte er fanget i ensomhed og social isolation.

Med projektet har WeShelter ønsket, i samarbejde med KAB (Københavns Almene Boligselskab) og Københavns Kommunes Hjemløse- og udsatteenhed, at

invitere beboerne i de skæve boliger til at blive en del et nyt positivt fællesskab i de sociale madklubber.

I sociale madklubber inviterer frivillige beboerne til at tilberede og spise et hjemmelavet måltid i fællesskab. Det skaber et fællesskab, som gør op med beboernes ensomhed og giver et afbræk i en hverdag, som ofte er præget af rusmidler og negative fortællinger fra et hårdt liv i hjemløshed.

”Jeg synes, det er hyggeligt... et rart fællesskab. Og maden er god”, fortæller en beboer fra de skæve boliger om den sociale madklub.

Med de ord vil jeg sige tak til alle beboere, frivillige og sociale viceværter, som har været med til at etablere sociale madklubber i skæve boliger i København og bidraget med værdifuld viden til denne evalueringsrapport. Tak til projektets følgegruppe, som har været med til at sikre projektets succes. Tak også til antropolog Gry Krath Johansen, som er projektleder for projektet i WeShelter og forfatteren bag rapporten.

Og endelig tak til TrygFonden for bevillingen på 1.400.000 kr., som har været med til at skabe livsglæde i skæve boliger i København.

God læselyst!

OLE ABILDGAARD MIKKELSEN

Direktør i WeShelter – Fonden Missionen blandt Hjemløse

RAPPORTENS FORMÅL & LÆSEVEJLEDNING

Rapporten præsenterer de centrale resultater og erfaringer i projekt Livsglæde i skæve boliger. Rapporten er målrettet kommuner, organisationer og andre aktører, der gerne vil have indblik i, hvordan sociale madklubber skaber værdi for både deltagere og organisation og ikke mindst få praksisorienteret inspiration til, hvordan sociale madklubber kan implementeres og drives i hverdagen.

LÆSEVEJLEDNING

Indledningsvis præsenteres et kort resumé af rapportens resultater og erfaringer. I kapitel 1 beskrives projektets afsæt, formål og aktiviteter, og kapitlet sætter

også fokus på skæv bolig som kontekst for de sociale madklubber. I metodekapitlet (kapitel 2) gennemgås de datakilder og metoder, der ligger til grund for rapportens konklusioner.

Kapitel 3 introducerer begrebet socialgastronomi og spejler de sociale madklubber op imod en større bevægelse, hvor maden og måltidet anskues som en løftestang for social forandring. I kapitel 4 udfoldes de positive forandringer, som madklubberne i projektet har ført med sig for beboerne og for fællesskabet i de skæve boliger.

Kapitel 5 sætter fokus på metodeudvikling og fremlægger projektets anbefalinger i forbindelse med opstart og drift af sociale madklubber. Afslutningsvis præsenteres de organisatoriske erfaringer med fokus på implementering og forankring af sociale madklubber i skæv bolig i kapitel 6.

RESUMÉ

Evalueringen viser, at sociale madklubber kan skabe positive forandringer for beboerne og for fællesskabet i de skæve boliger. De positive forandringer varierer madklubberne imellem, og de har varieret over tid på grund af beboernes skiftende overskud og udfordringer. Sociale madklubber kan isoleret set ikke forandre beboernes liv, men de kan bidrage til beboernes trivsel, samt gøre en positiv forskel for beboernes samspil og for fællesskabet i de skæve boliger.

De sociale madklubber har bl.a. medført en reduktion af oplevet ensomhed blandt beboerne. Mange angiver, at de føler sig mindre ensomme og isolerede, efter madklubberne startede i deres boligafdeling. Madklubberne har også skabt større hverdagstrivsel ved at give beboerne et fast holdepunkt i ugen, som man kan se frem til og tænke tilbage på med glæde.

Mæthed og nye sanseoplevelser er også gjort muligt via de sociale madklubber. Betydningen af mæthed og sanseligheden ved et hjemmelavet måltid fremhæves som meget værdifuldt. Madklubberne bidrager til, at beboerne, der i vid udstrækning kun sjældent får et hjemmelavet måltid, kan opleve nydelse og mæthed.

Madklubberne bidrager ligeledes til udviklingen af beboernes sociale kompetencer, hvis de har mod på at deltage i fællesskabet og interaktionen med de frivillige og de øvrige beboere. Madklubben er en tryk træningsplads, hvor beboerne kan lære hinanden bedre at kende og prøve sig selv af i det sociale samspil med andre.

De sociale madklubber bygger videre på et allerede eksisterende fællesskab blandt beboerne, men det er et fællesskab, som i vid udstrækning har rusmidler eller hverdagens problemer som omdrejningspunkt.

Madklubberne giver anledning til nye former for samvær, der er præget af glæde, hyggesnak og positiv stemning. Madklubberne styrker fællesskabet ved at give beboerne mulighed for at se hinanden i et nyt lys og dele positive oplevelser. Madklubberne gør det også lettere for de sociale viceværter at bygge bro mellem nye beboere og fællesskabet, fordi madklubberne skaber en social arena, hvor beboerne kan mødes og tilbringe tid sammen.

Evalueringen peger på, at der bør etableres en robust organisering, der kan understøtte madklubbernes drift i praksis. For at sikre ejerskab og trivsel er der derudover behov for kontinuerlig inddragelse og kompetenceudvikling af frivillige og sociale viceværter. Slutteligt viser evalueringen, at der er brug for kontinuerlig koordinering og ledelse af projektets parter, samt at det er afgørende med mulighed for hyppig sparring mellem projektleder og de gennemgående kontakt- og videnspersoner i projektet.

INDLEDNING OG RAMMESÆTNING FOR PROJEKT LIVSGLÆDE I SKÆVE BOLIGER

Ensomhed er et alvorligt samfundsproblem. Det er dokumenteret, at langvarig ensomhed ofte fører til alvorlig mistroivsel og øger risikoen for fysisk og psykisk sygdom og for tidlig død¹. Og for mennesker i hjemløshed og udsathed er ensomhed og social isolation ofte et element, der præger hverdagen og påvirker den enkeltes livskvalitet.

Formålet med projekt Livsglæde i skæve boliger er derfor at reducere ensomhed og social isolation blandt socialt udsatte mennesker ved at skabe inkluderende og positive fællesskaber via sociale madklubber. Projektet omfatter tre afdelinger af skæve boliger i København. Projektet er et toårigt pilotprojekt finansieret af TrygFonden, som gennemføres med henblik på at indsamle viden og erfaringer, samt udvikle metoder som understøtter videreførelse til andre afdelinger med skæve boliger i Danmark.

I udviklingen af sociale madklubber i skæve boliger er der taget afsæt i WeShelters eksisterende viden og erfaring med at udvikle og drive sociale madklubber målrettet mennesker i udsathed og hjemløshed.

BRUDTE RELATIONER OG KOMPLEKSE SOCIALE PROBLEMER

Projektets målgruppe er beboere i skæve boliger i København, som typisk har komplekse sociale, psykiske og/eller rusmiddelrelaterede udfordringer, der gør det svært at passe ind i et almindeligt boligmiljø eller andre hjemløseboformer. De fleste har mange brudte relationer bag sig og et svagt socialt netværk. De komplekse udfordringer kan gøre det svært på egen hånd at skabe nye relationer og opsøge nye positive fællesskaber. Dette fastholder ofte målgruppen i ensomhed og social isolation samt i et liv med dårlig mental sundhed og lav livskvalitet.

Det er dog samtidig vigtigt at understrege, at beboerne i skæve boliger er meget forskellige - og de har forskellige vanskeligheder, ressourcer, behov og drømme.

EN SOCIAL MADKLUB - KORT FORTALT

I de sociale madklubber mødes et fast hold af frivillige med beboerne i de skæve boliger én gang om ugen i tre timer for at tilberede og dele et hjemmelavet måltid mad. Fællesskab, samskabelse og inklusion er nøgleord i madklubberne, hvor alle bidrager med det, de kan. Beboerne i de skæve boliger opfordres til at tage del i alle de elementer, der udgør madklubben, lige fra planlægning af menuen, til indkøb, madlavning, borddækning og oprydning.

Netop involveringen af beboerne i madklubbens opgaver og fællesskab er et centralt aspekt i de sociale madklubber, fordi inddragelse styrker menneskers

¹ Det Nationale Partnerskab mod Ensomhed (2023): https://sammenmodensomhed.dk/wp-content/uploads/2023/06/NPE_National-Strategi-mod-Ensomhed.pdf

MADKLUBBER I TRE AFDELINGER AF SKÆVE BOLIGER I KØBENHAVN

Toften (Brønshøj):

- 15 boliger
- Aldersfordeling 42-65 år (flest +50)
- Kønsfordeling: 1 kvinde, 14 mænd.
- Antal frivillige: To hold af 3-4 frivillige

Hammelstrupvej (København SV):

- 8 boliger
- Aldersfordeling: én er 35 år, resten er +50
- Kønsfordeling: 1 kvinde, 7 mænd.
- Antal frivillige: To hold af 2 frivillige

Kongelundsvej/Olifabriksvej* (København S):

- 12 boliger
- Aldersfordeling: 24 - 60 år
- Kønsfordeling: 2 kvinder, 10 mænd.
- Antal frivillige: To hold af 3-4 frivillige

-----

*) Madklubben på Kongelundsvej måtte lukkes ned i en længere periode. Halvandet år inde i projektperioden kunne madklubben åbne i de skæve boliger på Oliefabriksvej i stedet.

selvværd og oplevelsen af inklusion i fællesskabet². Derudover kan deltagelsen være med til at styrke beboernes sociale og praktiske færdigheder, fordi de får mulighed for at øve sig i en tryk social kontekst.

I projektet defineres deltagelse bredt, da beboernes behov og overskud varierer meget, og langt fra alle har kunne tage aktivt del i madklubbens opgaver. Nogle har derfor deltaget ved aktivt at bidrage til madklubbens opgaver, hvor andre har deltaget ved at spise med i fællesskabet. Visse beboere har deltaget i mindre grad ved at hente et måltid mad og spise hos selv.

Hver madklub har tilknyttet et fast hold af frivillige, som fordeler sig på hhv. lige og ulige uger. Madklubben kan på denne måde finde sted hver uge, mens hver enkelt frivillig kun deltager hver 14. dag. Antallet af frivillige er tilpasset de fysiske rammer og boligafdelingernes størrelse.

RAMMEN FOR MADKLUBBERNE SKÆVE BOLIGER I KØBENHAVN

Skæve boliger er en boligform til mennesker, som har svært ved at passe ind i et almindeligt boligmiljø. Boligerne består af et til to værelser samt et lille køkken og toilet. Boligerne er placeret i en bebyggelse med flere boliger på et fælles areal. Her har beboerne mere frie rammer, end man finder i almindelige boligafdelinger.

Hver boligafdeling har et fælles udeområde og et fælleshus, hvor beboerne tilbringer tid med hinanden og de sociale viceværter. Det er i fælleshusene, at madklubberne finder sted.

---

² Lars Qvortrup 2007 - <https://www.information.dk/2007/07/anerkendelsens-tre-dimensioner>

De tre boligafdelinger i projektet drives af boligforeningerne 3B, SAB og AKB.

Skæve boliger har tilknyttet to boligsociale medarbejdere (sociale viceværter) fra Københavns Kommunes Hjælpøse- og udsatteenhed, som støtter op om beboerne i dagligdagen. Man skal visiteres til en skæv bolig via sagsbehandler i kommunen.

PROJEKTETS SAMARBEJDSPARTNERE KØBENHAVNS KOMMUNES HJÆMLØSE- OG UDSATTEENHED

Hjælpøse- og udsatteenheden varetager sagsbehandling og støtteindsatser over for hjemløse og voldsramte. Det gør de blandt andet ved opsøgende arbejde på gaden, herberger og krisecentre. Formålet er at støtte borgeren til en mere permanent boligsituation. Herudover varetager enheden Housing First indsatser samt Skæv Bolig, hvor borgere fra hjemløshed får en stabil boligløsning. Hjælpøse- og udsatteenheden er repræsenteret i projektets styregruppe.

KAB, SAB, AKB OG 3B

Boligorganisationen KAB har en social profil og mangeårige kompetencer inden for byggeri, drift og udvikling af skæve boliger i København. KAB er repræsenteret i projektets styregruppe. De tre skæve boligafdelinger i projektet hører under boligforeningerne SAB, AKB og 3B.

WESHILTER

WeShelter har siden 1893 arbejdet for at skabe bedre liv for hjemløse og udsatte mennesker. I dag er WeShelters mission at stoppe hjemløshed, ensomhed og psykisk mistrivsel. Det gør WeShelter ved at tilbyde

husly, social støtte og rådgivning samt adgang til positive fællesskaber. Denne opgave løftes af både lønnet og frivillige kræfter. WeShelter er repræsenteret i projektets styregruppe og varetager projektledelsen.

DATAKILDER OG METODER

Denne evaluering er et produkt af en række forskellige kvalitative og kvantitative datakilder, som er blevet indhentet gennem projektperioden (se tabel 1). Det er en intern evaluering udarbejdet af projektleder i projekt Livsglæde i skæve boliger, Gry Krath Johansen.

VIDENSRUNDLAG

Igennem projektperioden har der været fokus på at afdække erfaringer og viden blandt alle aktører i

projektet herunder beboere, frivillige, sociale viceværter og projektets styregruppe for herigennem at få et så nuanceret vidensgrundlag som muligt. Anvendelsen af både kvalitative og kvantitative metoder har bidraget til at skabe nuancer og dybde i de resultater, der præsenteres i denne rapport.

Samtidig er det samlede datagrundlag blevet mindre end forventet, da det i en længere periode, kun var muligt at drive madklubber i to afdelinger af skæve boliger frem for de planlagte tre. Derudover har det været udfordrende at afdække beboernes perspektiv, da mange ikke har kunnet eller ønsket at deltage i

TABEL 1	Kvantitative datakilder	Kvalitative datakilder
Ved projektopstart	Spørgeskema til beboerne om ensomhed, fællesskab og madlavningsvaner.	Interviews med sociale viceværter. Interviews med beboere. Deltagerobservation i boligafdelingerne.
Midtvejsevaluering	Registrering af afholdte madklubber. Registrering af antal deltagere.	Fokusgruppeinterview med frivillige. Interviews med sociale viceværter. Deltagerobservation i madklubberne og uformelle samtaler med beboerne om deres udbytte af madklubberne.
Ved projektafslutning	Spørgeskema til beboerne om madklubbens betydning.	Deltagerobservation i madklubberne og uformelle samtaler med beboerne om deres udbytte af madklubberne.
Kontinuerligt	Registrering af afholdte madklubber. Registrering af antal deltagere.	

TABEL 1: Oversigt over evalueringsaktiviteter i projekt Livsglæde i skæve boliger

interviews eller i de gennemførte spørgeskemaundersøgelser. Brugerperspektivet er suppleret af de sociale viceværter observationer, som giver indblik i deres oplevelser af beboerne udbytte af madklubben samt af forandringerne i boligafdelingernes fællesskab over tid.

Gennem den indsamlede viden bidrager projektet med en række vigtige resultater og erfaringer, som viser, hvilke forandringer frivilligt drevne sociale madklubber skaber blandt beboerne i skæve boliger, samt hvordan implementeringen af sociale madklubber i skæv bolig kan gennemføres på en måde, der fremmer kvalitet og lokalt forankret udvikling.

PROJEKTET I TAL

AUGUST 2022 TIL DECEMBER 2023

	Toften	Kongelundsvej	Hammelstrupvej	Oliefabriksvej	I alt
Antal afholdte madklubber	33	7	32	7	79
Unikke deltagere	15	7	8	9	39
Gennemsnitligt deltager- antal pr. madklub*	11	7	6	9	
Frivillige	10	6	6	7	29

*Her er både medregnet beboere, der deltager i madlavning og fællesspisning samt beboere, der har fået en portion mad med hjem i egen bolig.

SOCIALGASTRONOMI – MÅLTIDET SOM SOCIAL LØFTESTANG

AF PERNILLE MALBERG DYG

Socialgastronomi er en fællesbetegnelse for at anvende mad og måltider til at skabe sociale forandringer og fællesskaber på tværs af kulturer, generationer og social status. Begrebet stammer fra den internationale græsrodsbevægelse, Social Gastronomy Movement, som udspringer fra Brasilien. Socialgastronomi har fokus på at fremme bæredygtighed, integration og diversitet. Værdighed og empowerment er i centrum i socialgastronomien, og den skal bidrage til en lang række af FN's verdensmål om bl.a. at reducere madspild, skabe mere lighed, reducere fejlnæring og fremme trivsel (Social Gastronomy Movement).

I Danmark findes en lang række tiltag, som arbejder med gastronomi, mad og måltider som omdrejningspunkt for social forandring. Ifølge Madkulturen, som er en selvejende videns- og forandringsorganisation under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, handler socialgastronomien om at bruge mad og måltider aktivt som løftestang for social forandring herunder at mindske ensomhed, som er en voksende problemstilling i Danmark (Madkulturen 2018).

Indenfor socialgastronomien handler sociale forandringer og fællesskaber om at opbygge social kapi-

tal. Social kapital kan bl.a. fremmes via samlende social kapital, som handler om at skabe aktiviteter med specifikke målgrupper, som har noget til fælles i forvejen (som f.eks. unge eller socialt udsatte grupper). Det har til formål at styrke den sociale kapital blandt grupper, der ligner en selv. Aktiviteter, der er målrettet flere målgrupper på tværs af alder og etnicitet (altså grupper, der ikke ligner hinanden), er knyttet til begrebet brobyggende social kapital, som er en multikulturel og tvær-generational tilgang til at skabe fællesskaber via maden og måltidet. Aktiviteter, der har fokus på at fremme brobyggende social kapital, har generelt en større positiv effekt på f.eks. sundhed, fællesskaber og beskæftigelsesparathed end samlende social kapital (Kim and Cho, 2016; Siiger, C. 2022). De sociale madklubber i skæv bolig har potentiale til at fremme begge typer social kapital, da beboerne inviteres ind i et fællesskab, som både rummer personer, som ligner dem selv (de øvrige beboere) og personer, der ikke gør (de frivillige).

Der foreligger endnu få studier af effekten af socialgastronomiske tiltag, men de som er gennemført, viser en positiv effekt på målgruppens livskvalitet, færdigheder og sociale trivsel. Måltidsfællesskaber vinder frem i socialpolitikken som en metode til at fremme social inklusion, reducere ensomhed og hjælpe mennesker i en socialt udsat position til et bedre liv. De kan mindske social isolation, øge deltagernes selvværd og fremme socialt samvær (Damasceno, R. et al, 2023; Siiger, 2022). Måltidet kan bidrage til at fremme fællesskaber og/eller gøre borgere i det sociale arbejde selvstændige, så de så vidt muligt kan klare sig selv (Siiger, C. 2022).

Måltidet er dog også en kompleks social situation med forventninger og regler, som ikke alle kan aflæse eller overholde. Måltidsfællesskaber kan være præget af hierarkier, ustabilitet og utilpashed ved socialt samvær. I institutionelle sammenhænge kan dem der deltager, føle sig tvunget ind i et fællesskab med nogen, som de ikke identificere sig med. Ensomhed og udsathed er komplekse problemer, der kræver dybereliggende forandringer, end det der kan skabes via måltidsfællesskaber (Siiger, C. 2022). En række opmærksomhedspunkter kan dog bidrage til at styrke fællesskaberne og den gode madoplevelse i madklubber.

Et af de vigtigste elementer, der kan gøre måltidsfællesskaberne i stand til at skabe sociale forandringer og mindske ensomhed, er værtskabet. Værtskab handler om mødet mellem mennesker og om at få deltagerne til at føle sig velkomne og inkluderet. Det kræver opmærksomhed og planlægning fra de frivilliges side, samt en fælles lyst til at tage ansvar for værtskabet, så der herigennem skabes en god stemning blandt de spisende fra det øjeblik, de ankommer til de går hjem igen. Det kan de frivillige gøre ved at byde alle deltagerne velkommen og inkludere dem i samtaler og opgaver. Samtidig skal de frivillige være opmærksomme på, at ikke alle har lyst til at deltage i madlavningen, i samtalen ved bordet eller i fællesskabet som sådan.

Der er stor forskel på, hvad den enkelte deltager kan overkomme, men det kan give en succesoplevelse at føle, man bidrager med noget til fællesskabet, og derfor skal der være mulighed for at deltage på mange forskellige måder. Mad er et universelt behov, og måltider er en naturlig måde at samle mennesker på – som nærer maven og behovet for sociale relationer.

KILDER:

Damasceno, R. et al (2023)

How can gastronomy impact the social change of a vulnerable population assisted by social programs? The case of Brazilian social gastronomy. *International Journal of Gastronomy and Food Science*. 32, 2023. 100728.

Grønne Bæredygtige Fællesskaber (2023)

<https://www.amagerplanen.dk/om-gbf>

Kim, C. and Cho, B. (2016)

Can Geographic Bridging Social Capital Improve the Health of People Who Live in deprived Urban Neighborhoods? *International Journal of Health Services*, 2016, Vol. 46(4) 767–789.

Madkulturen (2018)

<https://www.madkulturen.dk/mad-og-maaltider-som-loeftestang-for-social-forandring/>

Siiger, C. (2022). Måltidsfællesskaber i socialpolitikken

Kapitel 11 i *Mad, Mennesker og Måltider*. 3. udgave. Redigeret af Holm, L. og Kristensen, S. T. Munksgaard.

Social Gastronomy Movement

<https://www.socialgastronomy.org>

BEDRE TRIVSEL OG STYRKET FÆLLESSKAB

Når beboere, sociale viceværter og frivillige bliver spurgt om, hvilke typer forandringer, madklubberne medfører i de skæve boliger, er der enighed om, at de har gjort en positiv forskel. Samtidig er det tydeligt, at der er variationer i madklubberne imellem, og at forandringerne udspiller sig i forskellig grad og på forskellige måder. Dette kan bl.a. skyldes, at der i projektperioden har været store udsving i, hvor mange beboere, der har deltaget i madklubberne, og hvor meget, beboerne har taget del i madklubbens små og store opgaver. Udsving i beboernes overskud og stemningen i boligafdelingerne i tiden udenom madklubberne, har også haft betydning for, hvor meget, madklubbernes positive aftryk har kunne mærkes. Madklubberne foregår ikke i et vakuum, men er naturligt påvirket af livet, der foregår omkring dem.

SOCIAL VICEVÆRT

”Madklubben har haft et rigtig positivt aftryk her hos os.”

Omfanget og gennemslagskraften af de positive forandringer er afhængig af, hvor meget beboerne deltager i madklubberne, samt hvor regelmæssigt madklubberne bliver afholdt. I perioder har antallet af beboere, der deltager aktivt været lavt, og mange beboere har f.eks. valgt at spise hjemme hos sig selv uden at tage del i madklub-

bens aktiviteter og samværet med de frivillige. Det har haft betydning for, hvor stor en påvirkning madklubben har haft på de enkelte beboere og på fællesskabet.

Sociale madklubber kan isoleret set ikke forandre beboernes liv, men de kan bidrage til beboernes trivsel, samt gøre en positiv forskel for beboernes samspil og for fællesskabet i de skæve boliger. I det følgende præsenteres de forandringer, der står tydeligst frem i fortællingerne fra beboere, sociale viceværter og frivillige.

MINDSKET ENSOMHED OG ISOLATION

Ensomhed og social isolation er udfordringer, som mange af beboerne i de skæve boliger lever med. Mange har lyst til at være mere sammen med andre og dele positive oplevelser, men det kan være svært for beboerne, der lever med komplekse sociale, psykiske og/eller rusmiddelrelaterede udfordringer.

De sociale madklubber tilbyder et positivt fællesskab, som giver beboerne noget at samles om og tage del i. Her kan beboerne tilbringe tid med hinanden, med de sociale viceværter og ikke mindst med de frivillige, som kan virke som et ”frisk pust”, der giver anledning til en ny type snakke og positivt samvær med andre. Ifølge både beboere og sociale viceværter oplever en del beboere mindsket ensomhed som følge af madklubberne. Dette kommer bl.a. til udtryk i højere hverdagstrivsel.

POSITIVT HVERDAGSINDHOLD OG ØGET TRIVSEL

Både beboere, sociale viceværter og frivillige fremhæver, at de sociale madklubber sætter et positivt aftryk på beboernes hverdag. I de timer, madklubben foregår, er der ofte en stemning af, at der sker noget særligt hyggeligt. Beboerne stikker hovedet indenfor

i fælleslokalet og hilser på. Nogle sætter sig ned og sludrer med hinanden og med de sociale viceværter og frivillige, mens andre tager del i opgaverne som at få handlet, lavet mad eller dækket bord sammen med de frivillige.

SOCIAL VICEVÆRT VED OPSTART AF MADKLUBBEN

”Der er et stort ensomhedsproblem herude. Jeg tror også, der er et stort ønske om at være mere sammen om noget andet end det, der ellers fylder i ens hverdag.”

Madklubberne muliggør et ligeværdigt møde mellem beboere og frivillige, og mange beboere søger kontakten med de frivillige og sætter stor pris på, at de frivillige bruger deres fritid på at være sammen med dem i madklubben. Det, at der er nogle mennesker ”udefra”, der vil dem det godt, er noget, mange af beboerne fremhæver som et særligt positivt aspekt ved madklubberne.

De frivillige oplever, at beboerne er meget glade for madklubben, og at skuffelsen er stor, når en madklub af og til er aflyst. Den positive virkning rækker også ud over de timer, madklubben foregår. De sociale viceværter fortæller bl.a., at beboerne i dagene op til madklubben går og glæder sig sammen og taler om, hvad de skal have at spise. Der er altså en forventningens glæde i dagene op til madklubben, som giver positivt indhold til samtalerne og bidrager til en oplevelse af fællesskab i boligafdelingen. Den gode stemning kan også strække sig ind i de dage, der følger efter en madklubaften,

hvor beboerne f.eks. hilser på hinanden med et ”Tak for i går”, og hvor beboere og sociale viceværter har en fælles positiv referenceramme, som de kan inddrage i samtalerne med hinanden.

MÅLTIDET

Selvom nogle beboere i skæv bolig selv laver mad i hverdagen, er der samtidig mange, der kun sjældent får et varmt hjemmelavet måltid. Mange oplever sult, fordi pengene ikke rækker langt, eller fordi mad nedprioriteres i en hverdag med mange og komplekse problemer.

Betydningen af mæthed er noget, der ofte fremhæves af de sociale viceværter: ”Jeg bager tit et brød til beboerne [...] folk har det bare bedre, når de ikke er sultne. Alting er ligesom nemmere, når man ikke går og er sulten. Det er meget enkelt egentlig. Når man er sulten, kan man jo ikke koncentrere sig om andet. Særligt ikke, når man ikke ved, hvornår ens næste måltid er”

BEBOER I SKÆV BOLIG

”Jeg synes, det er hyggeligt... et rart fællesskab. Og maden er god.”

De sociale madklubber tilbyder beboerne et varmt, nærende hjemmelavet måltid og bidrager hermed til at give en oplevelse af mæthed og ro i kroppen. De frivillige fortæller, at beboerne ofte spiser rigtig meget, og at de fleste udtrykker stor taknemmelighed overfor det måltid, madklubben har gjort muligt.

**”Man får god mad og socialt samvær...
det er jeg meget glad for.”**

NYE POSITIVE SANSEOPLEVELSER

Måltidet stimulerer samtidig mange andre sanser i kraft af dufte, smage og teksturer, som giver beboerne en sansemæssig helhedsoplevelse, som mange ellers sjældent oplever. At sidde sammen med andre og nyde et måltid er nyt for mange af beboerne. Det fælles måltid kan altså bane vejen for en ny oplevelse af mad. Mad er pludselig ikke kun noget, der skal give mæthed, men også noget, der kan nydes og som stimulerer mange sanser.

FRIVILLIG

”Det, at madklubben er en fast og tilbagevendende aktivitet, giver beboerne noget at glæde sig til og noget fast indhold i hverdagen.”

UDVIKLING AF SOCIALE KOMPETENCER

De sociale madklubber giver beboerne en anledning til at mødes på tværs og interagere med hinanden, med de frivillige og med de sociale viceværter med afsæt i et fælles tredje: madlavningen og måltidet. De frivillige er klædt på til at kunne skabe et trygt og tillidsfuldt rum, som beboerne kan træde ind i og føle sig velkomne. Madklubberne udgør en træningsarena, hvor den enkelte kan prøve sig selv af i relationer til andre og opbygge nye sociale færdigheder og relationer.

Beboerne er meget forskellige, når det kommer til sociale kompetencer samt overskud og lyst til at omgås andre. Hvor nogle har let ved at indgå i fællesskabet og interagere med andre, har andre store udfordringer

med dette. Udviklingen af sociale kompetencer hænger naturligt sammen med, hvor meget den enkelte beboer deltager i madklubben og hvor meget, denne interagerer med andre. Udviklingen af sociale kompetencer er noget, der sker over tid. Dog er der allerede flere eksempler på madklubbernes positive indvirkning på beboernes adfærd og interaktioner med andre.

SOCIAL VICEVÆRT

”Vi har en beboer, som har forbud mod at komme alle mulige steder, fordi han har så udadreagerende adfærd, men han har været med i madklubben hver eneste gang, og der har jo aldrig været noget problem. Normalt har han svært ved at rumme andre mennesker, men der har ikke været nogen problemer. Hvis det nogle gange bliver for meget for ham, så rejser han sig bare op og går. Og han sidder nærmest og venter på, at de frivillige kommer, og så tager han med ned og handler ind.”

STYRKET FÆLLESSKAB

De sociale madklubber har haft positiv betydning for fællesskabet i de skæve boligafdelinger og har muliggjort en ny form for samvær blandt beboerne – og med de frivillige og de sociale viceværter.

Det er vigtigt at understrege, at der allerede var et fællesskab i de skæve boliger, inden de sociale madklubber blev igangsat. Mange beboere interesserer sig for hinandens ve og vel – om end ofte på afstand – og nogle beboere samles af og til på udeområderne eller i fælleshuset for at tilbringe tid med hinanden eller de sociale viceværter. Ifølge en social vicevært er fællesskabets omdrejningspunkt dog ofte alkohol eller andre rusmidler, og samtalen drejer sig ofte om problemer og negative aspekter ved tilværelsen. De sociale viceværter peger også på, at fællesskabet kan være meget kliepodelt, og at mange holder sig for sig selv.

De sociale madklubber har skabt positive forandringer for fællesskabet i de skæve boliger på flere forskellige måder.

BEBOER I SKÆV BOLIG FØR OPSTART AF MADKLUB

”Altså det der med maden, det kommer til at gøre en stor forskel, det er helt 100. Der er mange, som ikke får spist, fordi man sidder alene, og man er flad efter et par dage, når man har betalt sine regninger og det, man skylder. Der er mange, som ikke får lavet mad.”

Bedre stemning via et mere nuanceret blik på hinanden

Beboere, sociale viceværter og frivillige beskriver, hvordan madklubberne bidrager til en hyggelig stemning og skaber et rum, hvor man kan være sammen med hinanden på en ny måde. Dette medfører, at be-

boerne får et mere nuanceret billede af hinanden, som bl.a. kan mindske konfliktniveauet i boligafdelingen. En social vicevært beskriver f.eks. at det mindsker konfliktniveauet, når beboerne har siddet og hygget sig sammen over et dejligt måltid, hvor de også får mulighed for at opleve mere positive versioner af hinanden: ”Vi har en ny beboer, der har en hund, der står og gør. Og det, at han kommer over i madklubben og viser, at han er mere end det ’problem’, og at folk kan opleve nogle andre sider af ham. Altså at man kan vise nogle andre sider af sig selv end det der gadeliv. Og de andre beboere kan se, at ham der, han er da god nok, for han har hjulpet med at skrælle kartofler. Det er utroligt positivt at se.”

FRIVLLIG

”Der er helt sikkert en glæde ved at være med... Vi ser tilfredse smil hos beboerne hver gang, vi er der.”

Mere social kontakt på tværs

De sociale viceværter oplever, at madklubberne har medført, at beboerne har mere at gøre med hinanden på tværs af boligafdelingen, og at flere har fået mod på at tage del i fællesskabet. En social vicevært fortæller bl.a.: ”Madklubben skaber jo mulighed for mere social kontakt mellem folk herude. Det at man har noget [maden] at samles om, det gør det bare nemmere.” En anden observerer, at beboerne snakker mere sammen i hverdagen, efter madklubben er startet.³

Inspirerer til flere fællesskabsaktiviteter

Madklubberne har også inspireret til flere fællesaktiviteter blandt beboerne. Der er flere eksempler på, at beboerne selv tager initiativ til at lave mad sammen i fælleshuset. Dette har typisk været, når en madklub er blevet aflyst, men det er også sket, at beboere spontant har taget initiativ til at lave et måltid mad i fællesskab. De sociale viceværter understreger, at dette er en ny tendens.

SOCIAL VICEVÆRT

”Jeg oplever, at der bliver skabt en større forståelse for hinanden og hinandens ressourcer i madklubben. Når folk, der ellers ikke taler sammen, ligesom mødes omkring noget. Det skaber et kendskab til hinanden.”

En lettere vej ind i fællesskabet

De sociale viceværter peger også på, at det er blevet betydeligt lettere for nye beboere at blive en del af fællesskabet i boligafdelingen, fordi madklubberne giver en anledning til at samles, tale sammen og tilbringe tid med hinanden. Beboere får altså en lettere vej ind i fællesskabet ved at kunne deltage i en social madklub, hvor man kan få nogle gode snakke, observere de andre og lære de sociale viceværter og de øvrige beboere bedre at kende.

---

³ Som mange af de andre positive virkninger ved madklubberne, har der igennem projektperioden været store udsving i, hvor meget den sociale kontakt er blevet styrket. I perioder har der f.eks. været dårlig stemning blandt beboerne pga. igangværende konflikter, og det har madklubberne ikke altid kunne ændre på.

EJERSKAB, SAMARBEJDE OG KLARE ROLLER STYRKER DE SOCIALE MADKLUBBER

For at få succes med implementeringen af sociale madklubber i skæve boliger, er der en række vigtige elementer, der bør tænkes med fra starten. I dette kapitel præsenteres de vigtigste erfaringer og indsigter fra projektet i forbindelse med implementering og drift af sociale madklubber i skæve boliger.

SOCIAL VICEVÆRT

”Det kræver meget påmindelse. Hvis der har været perioder, hvor vi ikke lige har fået gjort så meget, så kommer der ikke så mange. Men hvis man hele ugen op til madklubben, har husket at sige ”Husk nu at der er madklub på torsdag” og ”Kommer du?“, så kommer der klart flere med.”

STYRK ENGAGEMENT OG EJERSKAB

Først og fremmest er det vigtigt, at der fra begyndelsen skabes et godt udgangspunkt for opbakning, engagement og ejerskab blandt de sociale viceværter,

der i praksis spiller en central rolle i at støtte op om driften af madklubben.

De sociale viceværter skal derfor klædes på med relevant information om madklubberne og om deres egen rolle, og de bør involveres i beslutningsprocesserne fra starten. Det er afgørende, at de sociale viceværter kan se værdien ved madklubben, og at de er indstillet på at gøre en indsats, for at få madklubben til at blive en succes. En social vicevært siger det på denne måde: ”Jeg tror, det [madklubbens succes] afhænger af, er om der er et engagement og en lyst til det fra medarbejdernes side. For man skal være med på præmissen om, at man selv skal bidrage til, at få beboerne til at komme i madklubben”

SKAB GODE FORUDSÆTNINGER FOR DET TVÆRGÅENDE SAMARBEJDE

Samarbejdet mellem frivillige og sociale viceværter er rygraden i de sociale madklubber i skæve boliger. Frivillige og sociale viceværter er ligestillede, men de bærer forskellige typer ansvar og udfører forskellige opgaver. Samarbejdet er en afgørende faktor, og derfor er det essentielt, at frivillige og sociale viceværter har indflydelse på madklubbens udvikling, og at alle oplever en høj grad af ejerskab.

Jævnlig samarbejds møder i frivilligrupperne samt statusmøder mellem sociale viceværter og projektleder har i projektperioden været med til at sikre, at de nødvendige drøftelser, usikkerheder og bekymringer blev håndteret, før de voksede sig så store, at de kunne hæmme projektets videre udvikling. Derudover har møderne på tværs medvirket til, at udviklingsinitiativer og gode ideer blev grebet og ført ud i livet.

I projektperioden er frivillige og sociale viceværter kontinuerligt blevet opfordret til at gå i dialog med hinanden omkring udfordringer eller gennemførelsen af nye tiltag. Samarbejdet mellem frivillige og sociale viceværter har været en vigtig understrøm, der har styrket driften og udviklingen i madklubberne.

SOCIAL VICEVÆRT

”Det er godt, når der er en stabil gruppe frivillige, så det er genkendelige ansigter, og det er muligt at opbygge en relation. Det er noget af det vigtigste, tænker jeg. Den fortløbende samtale, genkendeligheden og små venskaber, der kan opstå indenfor de frivillige rammer.”

VÆR TYDELIG OM ROLLER OG ANSVAR

Som beskrevet i Kapitel 3: Socialgastronomi – Måltidet som social løftestang, har man som frivillig i en social madklub et særligt ansvar for værtskabet. Værtskabet indebærer, at de frivillige sikrer, at beboerne føler sig velkomne og inkluderet i fællesskabet. I de skæve boliger er de frivillige på sin vis både værter og gæster, da madklubben finder sted i beboernes fælleshus. Dette kan skabe dilemmaer undervejs, men det baner samtidig vejen for en mere ligeværdig relation mellem beboere og frivillige. Udover værtskabet har de frivillige også ansvar for at sikre, at madklubbens delelementer som indkøb, madlavning, borddækning, fællesspisning og oprydning bliver gennemført, og

at opgaverne i så vid udstrækning som muligt gennemføres i samarbejde med beboerne. De frivillige skal derfor have blik for den enkelte beboers dagsform og kompetencer, så beboeren kan inddrages på en måde, der matcher dennes behov.

De sociale viceværter har i praksis også spillet en vigtig rolle i at byde beboerne velkomne, men derudover bærer de et særligt ansvar som brobyggere. Dvs. at de bidrager aktivt til, at så mange beboere som muligt får mod på at træde ind i madklubbens fællesskab. Mange beboere kan være tøvende overfor at deltage i madklubben, eller de kan hurtigt glemme, hvornår madklubben foregår. De sociale viceværter kan hjælpe ved at minde beboerne om madklubben eller lave en aftale med en beboer om at følges derhen. De sociale viceværter har også ansvar for at håndtere eventuelle konflikter beboerne imellem samt at sætte grænser overfor beboere, der har en uønsket adfærd i madklubben.

UNDERSTØT DET LANGVARIGE FRIVILLIGENGAGEMENT

Det har stor betydning for madklubbens drift og udvikling, at de frivillige har lyst til at engagere sig i madklubben over en længere periode. Det kan tage lang tid at opbygge relationer til beboerne, og der skabes særlig værdi i relationen, når de frivillige følger beboerne over en længere periode og bliver involveret i, hvad der sker i beboernes hverdagsliv. Det langvarige frivilligengagement har også betydning for stabiliteten i madklubben. Når frivillige stopper, opstår der typisk en vis uro og usikkerhed blandt de øvrige frivillige, indtil en ny frivillig er startet og kommet godt i gang. Jo større udskiftning i frivilligruppen, desto sværere er det at opnå stabilitet og trivsel blandt de frivillige.

Et langvarigt frivilligengagement er som oftest betinget af, at den frivillige trives i sit frivillige arbejde, og derfor er det vigtigt, at der arbejdes målrettet og kontinuerligt med at understøtte de frivilliges trivsel bl.a. via nærværende ledelse, inddragelse og kompetenceudvikling.

De sociale madklubber skaber mest værdi for beboerne i skæve boliger, hvis de frivillige har de rette personlige kompetencer, der gør dem i stand til at skabe et hyggeligt, trygt og inkluderende fællesskab. De frivillige skal være empatiske, inkluderende og åbne, og de skal have et ønske om at indgå i en ligeværdig relation med beboerne omkring madklubbens opgaver. Når frivillige har kompetencer, der passer godt til rollen som madklubfrivillig, er sandsynligheden for, at de vil trives i rollen også langt større.

Størrelsen på frivilligruppen har også betydning for stabilitet og trivsel, da små frivilligrupper, hvor kun én eller to frivillige er tilknyttet hver uge, er meget udsat ved sygdom, ferie og lign. Mange aflyste madklubber kan medføre dalende beboertilslutning og frivilligengagement, og derfor er det ideelt, at frivilligruppen har en indre stabilitet og kan bære et afbud. I de skæve boliger med 12-15 boliger har det vist sig at fungere godt med tre frivillige tilknyttet i hhv. lige og ulige uger.

SKAB INKLUSION VIA EN BRED DEFINITION AF DELTAGELSE

Som beskrevet i kapitel 1: Indledning og rammesætning for projekt Livsglæde i skæve boliger er aktiv deltagelse et nøgleord i WeShelters sociale madklubber. Grundtanken er, at alle bidrager med det, de kan,

og at alle på denne måde er medskabere af det fælles måltid. At bidrage til fællesskabet er med til at skabe inklusion og anerkendelse, hvilket kan styrke deltagerens selvværd og mindske oplevelsen af ensomhed.

I madklubberne i skæve boliger har det dog vist sig at være nødvendigt at anvende en bredere forståelse af begrebet deltagelse, for at undgå at ekskludere en del af beboerne fra et tiltrængt måltid. Det skyldes, at visse beboere i kortere eller længere perioder er for dårlige (fysisk eller psykisk) eller for påvirkede til at kunne deltage aktivt i madklubbens forskellige elementer og praktiske opgaver. I praksis har det derfor været muligt for beboerne at deltage på flere forskellige måder. Nogle tager del i opgaver som indkøb, madlavning og borddækning, hvor andre kun tager del i selve middagen. Det har også været muligt for beboerne at hente en tallerken mad og spise måltidet hjemme i egen bolig.

Både frivillige og sociale viceværter kan dog understøtte den aktive deltagelse over tid. F.eks. kan de sociale viceværter tale med hver enkelt beboer om, hvad de kunne tænke sig at lave næste gang. De frivillige kan bidrage ved at tydeliggøre, hvilke opgaver beboerne kan tage del i samt ved at hjælpe og støtte beboerne undervejs, hvor det er nødvendigt. Jo mere konkrete opgaverne er, desto lettere vil det være for beboerne at tage del i dem.

VÆR BEVIST OM BETYDNINGEN AF DE FYSISKE RAMMER

De fysiske rammer spiller en vigtig rolle for det samvær, der kan udfolde sig i de sociale madklubber. De indendørs rammer og faciliteter har betydning, og det samme har uderummet, som kan indrettes på en måde, der understøtter fællesskabet.

Der er stor forskel på størrelsen af fælleshuse i de tre afdelinger af skæve boliger, hvor madklubberne har været implementeret, og det har haft betydning for, hvordan frivillige og beboere kunne være sammen. Som udgangspunkt bør fælleshuset have en størrelse, der gør det muligt for både beboere og frivillige at deltage i opgaverne og i fællesskabet.

Også uderummet har betydning for fællesskabet i de sociale madklubber og i de skæve boliger generelt. Mange beboere i skæve boliger foretrækker at være udendørs, og derfor kan uderummet med fordel tænkes med og udformes på en måde, der understøtter fællesskabet. F.eks. kan der investeres i borde-bænke sæt og pallesofaer, hvor beboerne kan samles til uformelle snakke med hinanden og de frivillige. Parasoller og solsejl kan også være gode til at forlænge udesæsonen, da man kan sidde i læ for sol og regn. En grill og et minimalistisk udekøkken kan gøre det muligt for madklubben at åbne sig udad mod beboerne, og derved gøre det lettere for flere at træde ind i fællesskabet.

TID OG TEMPO HAR BETYDNING FOR MADKLUBBENS KVALITET

En social madklub indeholder mange forskellige aktiviteter. Der skal hilses på og hyggesnakkes, der skal handles ind, laves mad, dækkes bord, spises og ryddes af. Og det hele skal gerne foregå i et tempo, der gør det muligt for de frivillige at inkludere beboerne og opbygge relationer.

I de skæve boliger har tidsrammen været tre timer til at afholde en social madklub. Projektets erfaringer viser, at der med fordel kan afsættes yderligere tid, for at beboere og frivillige har god tid til alle aktiviteter, og for at det sociale samspil får de bedst mulige vilkår.

SOCIALE MADKLUBBER KRÆVER KOORDINERING, SAMARBEJDE OG ROBUST ORGANISERING

Som nævnt i rapportens indledning, består udviklingsprojektet af et samarbejde mellem tre parter - Københavns Kommunes Hjemløse- og udsatteenhed, boligorganisationen KAB og WeShelter - som alle bidrager med specifik viden og ressourcer i projektet. Projektet bygger videre på et eksisterende samarbejde mellem KAB og Københavns Kommunes Hjemløse- og udsatteenhed omkring driften af de skæve boligafdelinger.

Som projektejer har WeShelter ansvar for at understøtte implementeringen og driften af de tre sociale madklubber. Det er også i WeShelter, at projektledelsen er placeret. Der er nedsat en styregruppe med repræsentanter fra projektets tre parter, for herigennem at sikre, at alle perspektiver medtages i udviklingsprocessen.

WeShelter har derudover haft ansvaret for at rekruttere og oplære de frivillige, der driver de sociale madklubber i praksis. De frivillige har hver især været tilknyttet en specifik madklub. Hver madklub har typisk haft 4-6 frivillige tilknyttet. Projektleder, frivillige og sociale viceværter har projektperioden igennem haft et tæt samarbejde omkring driften og udviklingen af madklubberne.

KOMPETENCER, VIDEN OG SPARRING BIDRAGER TIL SKRÆDDERSYET INDSATS AF HØJ KVALITET

Som projektejer har det været vigtigt for WeShelter at lære om skæve boliger og hermed den kontekst, madklubberne skulle etableres i. Forståelse for målgruppen og for de eksisterende rammer har gjort det muligt løbende at tilpasse madklubberne, så de giver mest muligt værdi i hver boligafdeling.

Udover det som WeShelter har skulle lære undervejs, har kompetenceudvikling og sparring været et fokusområde i forhold til både frivillige og sociale viceværter. For at sikre fælles retning og etablere et velfungerende samarbejde, der understøtter madklubbernes drift og udvikling, skal både frivillige og sociale viceværter modtage oplæring og kompetenceudvikling.

Begge parter skal fra begyndelsen være indforstået med de sociale madklubbers formål og ramme, og de skal vide, hvordan roller og ansvar er fordelt. Udover den indledende oplæring er det nødvendigt med rig mulighed for sparring og hyppig kontakt både internt i frivilligrupperne og mellem projektleder, frivillige og sociale viceværter bl.a. for at sikre, at udfordringer løses i fællesskab, før de vokser sig store, men også for at kunne gribe gode idéer og få dem ud at leve i fællesskab.

Særligt i de indledende faser er det vigtigt, at de relevante kontaktpersoner er tilgængelige for hinanden. Det nødvendiggør en lettilgængelig, overlappende og koordinerende projektleder, samt gennemgående og stabile kontaktpersoner blandt de sociale viceværter og i frivilligruppen.

KOORDINERING, LEDELSE OG KOMMUNIKATION SIKRER UDVIKLING OG FÆLLES RETNING

Projekterfaringerne viser, at der kontinuerligt er behov for koordinering og ledelse på både strategisk og driftsmæssigt niveau. Det kræver f.eks. ressourcer at rekruttere frivillige, sikre frivilligtrivsel og udvikling i madklubberne, indkøbe køkkenudstyr, planlægge vagter og madplaner m.m. I projektet har disse opgaver primært været varetaget af projektleder, men de kan også uddelegeres til frivillige ledere lokalt i de sociale madklubber.

Derudover er der behov for kontinuerlig vidensdeling og inddragelse af projektets parter, herunder frivillige, sociale viceværter, Københavns Kommunes Hjemløse- og udsatteenhed og KAB. Dette har bidraget til at øge ejerskabet blandt alle involverede og sikret, at de mange forskellige ressourcer og kompetencer har kunne skabe mere værdi i fællesskab. Med de forskellige projektparter har der af og til været divergerende agendaer og forskellige hensyn at tage. Et tæt samarbejde blandt projektets kontaktpersoner har understøttet de fælles mål og bidraget til en fælles retning i projektet.

Det er afgørende med en gennemgående projektleder, der sammen med og overfor alle parter, kan understøtte en fælles forståelse af projektets formål og mål. På denne måde undgås divergerende opfattelser og misforståelser. Samtidig bidrager det til at tydeliggøre hensigten og de positive erfaringer overfor projektparternes bagland. Kvartalsmæssige styregruppemøder har ligeledes bidraget til fælles retning og engagement gennem hele projektperioden.

ROBUST ORGANISERING AF SOCIALE MADKLUBBER STYRKER KVALITET OG EFFEKT

At madklubberne afholdes ugentligt og med få aflysninger har stor betydning for, at de kan skabe positive forandringer i de skæve boliger. En robust organisering er med til at sikre en stabil drift af madklubberne, og derfor er det et område, der skal tænkes med fra begyndelsen.

Hvordan en sådan organisering ser ud, vil ikke være det samme alle steder, men der er en række spørgsmål, der med fordel kan besvares for at sikre, at organiseringen tilpasses den givne kontekst og understøtter en stabil drift af de sociale madklubber:

- Hvornår skal madklubben afholdes for at imødekomme den eksisterende organisering (f.eks. de sociale viceværter arbejdstid)?
- Hvordan kan madklubben afholdes, når en social vicevært er syg eller holder ferie?
- Hvor mange frivillige skal tilknyttes for at sikre stabil drift af madklubben, men også imødekomme de fysiske rammer og antallet af beboere?

En robust organisering kan understøtte driften og herigennem også trivsel og engagement blandt frivillige og sociale viceværter.

ØKONOMISK RAMME FOR SOCIALE MADKLUBBER I SKÆVE BOLIGER

Projekt Livsglæde i skæve boliger bygger på eksisterende erfaringer i WeShelter, som allerede driver seks sociale madklubber i københavnsområdet. Skæve boliger er dog en ny kontekst for de sociale madklubber. Derfor er projektet etableret som et udviklingsprojekt, hvor der har været særligt fokus på metodeudvikling og erfaringsopsamling med henblik på udbredelse af de sociale madklubber i skæve boliger.

I projektet har været tilknyttet én deltidsansat projektleder fra WeShelters sekretariat. Projektlederen har bl.a. sikret løbende koordinering af projektets forskellige aktiviteter, rekruttering af frivillig og mødefacilitering. Derudover har to sociale viceværter deltaget i madklubberne.

Tabel 2 viser de direkte udgifter ved iværksættelse af en driftsmodel på baggrund af de erfaringer og metoder, der er udviklet i projekt Livsglæde i skæve boliger. Budgettet er udregnet på baggrund af etablering og drift af én madklub i en skæv boligafdeling med 13 beboere, seks frivillige og én social vicevært.

TABEL 2

I tabellen på næste side fremgår de estimerede udgifter i forbindelse med etablering og drift af én social madklub.

Bemærk at visse udgifter bliver mindre, når der skaleres op og etableres flere madklubber. Dette gælder f.eks. budgetposter som administration og fastholdelse af frivillige. Andre udgifter stiger i takt med at antallet af madklubber øges. Dette gælder f.eks. udgifter til projektledelse og koordinering samt mad og køkkenudstyr.

Der skal, ud over udgifterne i tabel 2, påregnes lønudgifter til de kommunalt ansatte sociale viceværter. Under tabel 2 er et estimat på udgiften pr. social vicevært, der deltager i den sociale madklub.

TABEL 2		Udgifter (kr)
Opstartsudgifter	Frivilligrekruttering (annoncer, plakater m.m.)	5.000
	Kick-off workshop og opfølgingsworkshop for hhv. sociale viceværter og frivillige - i alt fire workshops (udgifter til forplejning og materialer)	2.400
	Indkøb af køkkenudstyr, service, møbler etc.	15.000
Udgifter i år 1	Projektledelse og frivilligkoordinering (45 timer/måned; takst 250 kr./t)	135.000
	Administration (8 timer/måned; takst 310 kr./t.)	29.760
	Mad til madklubber (35 årlige madklubber a 450 kr.)	15.750
	Fastholdelse og frivilligpleje, herunder temaaftener og kvartalsvise netværksmøder (forplejning og oplægsholdere), gaver til frivillige, håndbøger m.m.	5.000
Totale udgifter år 1		207.910
Årlige udgifter følgende år	Projektledelse og frivilligkoordinering (20 timer/måned; takst 250 kr./t.)	60.000
	Administration (8 timer/måned; takst 310 kr./t.)	29.760
	Mad til madklubber (35 årlige madklubber a 450 kr.)	15.750
	Indkøb af køkkenudstyr, service etc.	2.000
	Frivilligrekruttering (annoncer, plakater m.m.)	3.000
	Fastholdelse og frivilligpleje, herunder temaaftener og kvartalsvise netværksmøder (forplejning og oplægsholdere), gaver til frivillige, håndbøger m.m.	5.000
Totale udgifter		115.510
Estimerede årlige udgifter pr. sociale vicevært	Deltagelse i sociale madklubber og møder (Udregningen er baseret på en timelønssats på 270 kr.; deltagelse i 35 årlige madklubber á 4 timers varighed samt 2 årlige udviklingsworkshops á 2 timers varighed)	38.880

WeShelter
Socialt arbejde siden 1893